

นวัตกรรมจัดการที่เปลี่ยนแปลงศตวรรษที่ 21 Management innovation that changed the 21st century

พระอธิการเฉลย ฉันทโก

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดท่านา จังหวัดตาก

chaloei.imt@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

จากสังคมยุคเกษตรกรรมในศตวรรษที่ 18 เปลี่ยน ผ่านเข้าสู่สังคมยุคอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 19 และ 20 และกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมยุคความรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นความรวดเร็วที่นักวิชาการเห็นตรงกันว่าเพิ่งจะเริ่มต้นเท่านั้น ในระยะถัดไปจะยิ่งทวีความรวดเร็วขึ้นเป็นทวีคูณ นอกจากนั้นในอนาคตอันใกล้นี้จะเปลี่ยนผ่านเป็นสังคมยุคนวัตกรรมกันแล้วซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาด้วย แนวคิดใหม่ๆ ทฤษฎีใหม่ๆ ถูกพัฒนาขึ้น เกิดกระบวนทัศน์ใหม่ซึ่งเปรียบเทียบกับกระบวนทัศน์เก่ามากมาย ซึ่งเป็นที่ตระหนักกันดีว่า จุดมุ่งหมายพื้นฐานทางการศึกษาคือ การเรียนรู้ (learning) เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สามารถดำรงอยู่ในโลกตามยุคสมัยได้อย่างมีคุณภาพ เมื่อสังคมเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการศึกษาเปลี่ยน นักวิชาการก็เห็นตรงกันว่า หากยังหลงติดอยู่กับสิ่งเก่าที่เคยใช้ได้ผลในยุคเก่า ย่อมจะส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่สอดคล้องกับโลกที่เป็นจริง ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่จะยิ่งเข้มข้นมากขึ้น

คำสำคัญ การจัดการ, นวัตกรรม, การเปลี่ยนแปลงศตวรรษที่ 21

Abstracts

From an agricultural society in the 18th century, it has transitioned to an industrial society in the 19th and 20th centuries, and is now transforming into a knowledge society of the 21st century with the driving force of digital technology that is rapidly changing. That scholars agree that it has only just begun in the next phase it will be even faster. In addition, in the near future, it will be transformed into an innovative society, where such changes are related to educational change with new ideas, new theories being developed, new paradigms comparing many old paradigms Which is well known that the basic aim of education is learning for humanity that can exist in the modern world with quality. When society changes, educational paradigms change. Scholars agree that If still stuck with the old things that used to work in the old age Will result in the learning of the students inconsistent with the real world. Both now and in the future that will be even more intense

Keyword: Management, innovation, 21st century changes

บทนำ

แน่นอนว่า แนวคิดเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 12 ที่ปรากฏทั้งในตำรา หรือทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีแห่งที่มานักคิดนักวิจัยทางตะวันตกเสียเป็นส่วนใหญ่ มีการถกเถียงกันว่า กระบวนการเหล่านั้นใช่หรือไม่ใช่ควรทำหรือไม่ควรทำ ดังนั้นเพื่อให้เป็นอิสระสำหรับผู้ศึกษาบทความนี้ ในการที่จะใช้ดุลพินิจว่าแนวคิดต่างๆที่ผู้เขียนได้นำเสนอในบทความนี้ใช่หรือไม่ใช่ควรทำหรือไม่ควรทำ สำหรับคนไทยสามารถจะตัดสินใจได้อย่างตระหนักด้วยศักยภาพแห่งตน ในมิติต่างๆ เช่น การจัดการองค์การศึกษา และทักษะการเรียนรู้ ภาวะผู้นำ เป็นต้น ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานสำหรับผู้ศึกษาบทความนี้ได้ใช้ ในขณะเดียวกันการปูพื้นฐานในความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามและลักษณะของคำว่านวัตกรรม (innovation) เพื่อให้ข้อมูลเหล่านี้ไปสู่กระบวนการในการพิจารณาว่าสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่นี้เป็นนวัตกรรมหรือไม่หรือนวัตกรรมในลักษณะใดหรือหากเป็นนวัตกรรมแล้ว จำนำนวัตกรรมเหล่านี้มาใช้ในการจัดการองค์ การศึกษา และพัฒนาทักษะ สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยแล้ว ควรทำอะไร และมีหัวข้อที่จะกล่าวถึงตามลำดับดังนี้

นวัตกรรม : นิยามและลักษณะ

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2550) ได้ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรม (innovation) คือ “สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม” และรวมหมายถึงสิ่งที่เกิดจากความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ ประสบการณ์ทางเทคโนโลยีหรือการจัดการมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ การบวนการผลิต หรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม นวัตกรรมจึงเป็นกระบวนการที่เกิดจากการนำความรู้และความคิดสร้างสรรค์มาผนวกกับความสามารถในการบริการจัดการเพื่อให้เกิดเป็นธุรกิจ นวัตกรรมหรือธุรกิจใหม่ อันนำไปสู่การลงทุนใหม่ ที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

จรินทร์ อาสาทรงธรรม.(2546) กล่าวว่า นวัตกรรม (Innovation)คือ การเรียนรู้ การผลิต และการใช้ประโยชน์จากความคิดใหม่ เพื่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการกำเนิดผลิตภัณฑ์ การบริการ กระบวนการใหม่ การปรับปรุงเทคโนโลยี การแพร่กระจายเทคโนโลยี และการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์และเกิดผลพวงทางเศรษฐกิจและสังคม

พันธุอาจ ชัยรัตน์ (2547) ได้กล่าวถึงความหมายของ นวัตกรรมในเชิง เศรษฐศาสตร์ไว้ว่า คือ การนำแนวคิดใหม่ หรือการใช้ ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ในรูปแบบใหม่ เพื่อทำให้เกิด ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ รวมทั้งได้กล่าวว่า ความหมายใน เชิงแคบของนวัตกรรม คือ ผลผลิตของความสำเร็จทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร่วมกับพลวัตของกิจกรรมทาง สังคม ในขณะที่ความหมายในเชิงกว้าง หมายถึง แนวความ คิด การปฏิบัติ หรือสิ่งต่างๆ ที่ใหม่ต่อตัวปัจเจก หรือหน่วยที่ รับเอาสิ่งเหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ การรวมเอากิจกรรมที่นำไปสู่ การแสวงหาความสำเร็จเชิงพาณิชย์ การสร้างตลาดใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการและการบริการใหม่ การทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น รอบตัวให้กลายมาเป็นโอกาส และนำไปสู่แนวคิดใหม่ ที่ทำให้ เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2521 : 14) ได้ให้ความหมาย “นวัตกรรม” ไว้ว่าหมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ ที่ แปรกไปจากเดิมโดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ๆ ขึ้นมาหรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่ง

ทั้งหลายเหล่านี้ได้รับการทดลอง พัฒนาจนเป็นที่เชื่อถือได้แล้วว่าได้ผลดีในทางปฏิบัติ ทำให้ระบบก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

ดร.เศรษฐชัย ชัยสนธิ (2553) ได้ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรม หมายถึงการทำสิ่งต่างด้วยวิธีการใหม่ และยังสามารถหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต และกระบวนการหรือองค์กร ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงนั้น จะเกิดขึ้นการการพัฒนาต่อยอด การเปลี่ยนแปลง การประยุกต์หรือกระบวนการในหลายสาขา เชื่อตรงกันว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะเป็นนวัตกรรมได้นั้น จะต้องมีความใหม่อย่างชัดเจน ในความใหม่นั้นจะต้องเพิ่มมูลค่าในสิ่งต่างๆได้อีกด้วย โดยเป้าหมายของนวัตกรรมคือการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก เพื่อให้สิ่งต่างเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับของสังคมมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมชาติ

จากความหมายดังกล่าว นวัตกรรม (innovation) เป็นการประยุกต์ใช้ในแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดีกว่าที่ใช้อยู่เดิม เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการใหม่ ความต้องการที่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน หรือความต้องการที่ปรากฏให้เห็น ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหา อาจหมายถึงความคิด การบวนการ การบริหาร เทคโนโลยี หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่าเดิมที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกองค์กรหรือสังคม นวัตกรรม (innovation) จึงหมายถึงบางสิ่งบางอย่างที่เป็นสิ่งใหม่ ที่เป็นสิ่งสำคัญหรือเป็นต้นฉบับที่ทะลักเข้ามาหรือที่ได้รับการตอบรับทางสังคม เพราะนวัตกรรมเป็นการกล่าวถึงการใช้ความคิดใหม่หรือวิธีการแปลกใหม่ที่ดีกว่าเดิม แต่การประดิษฐ์หมายถึงการสร้างสรรคสิ่งใหม่ ในตัวของความคิดหรือวิธีการนั่นเอง นอกจากนี้นวัตกรรมยังแตกต่างจากการปรับปรุง(improvement) เพราะนวัตกรรมได้กล่าวถึงความคิดในการทำบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างไปจากเดิมมากกว่าที่จะทำบางสิ่งบางอย่างที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้นวัตกรรมยังสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ นวัตกรรมอาจแบ่งตามรูปแบบได้ 4 รูปแบบ คือ

(1) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์หรือบริการ (product or service innovation) เกิดคุณสมบัติใหม่ หรือพัฒนาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ให้ดีขึ้นหรือแตกต่าง จากเดิม

(2) นวัตกรรมกระบวนการ (process innovation) มักจะใช้เพื่อลดต้นทุน หรือตัดกระบวนการที่ไม่สำคัญออกไป หรือเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือบริการ

(3) นวัตกรรมการตลาด (marketing innovation) เช่น การออกแบบช่องทางการ จัดจำหน่าย การบรรจุหีบห่อ การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย เป็นต้น

(4) นวัตกรรมองค์กร (organizational innovation) เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหาร วิธีคิด วิธีปฏิบัติของการดำเนินงานในองค์กรจากรูปแบบเดิมๆ ไปสู่ รูปแบบใหม่ ที่จะช่วยส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานสูงสุด (สารานุกรมเสรี, 2559)

ความต้องการนวัตกรรมสำหรับการจัดการในศตวรรษที่ 21

ปรากฏการณ์จากการเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัลในช่วงท้ายศตวรรษที่ 20 ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ ปัจจุบันมีระบบคิดและกระบวนการทางสารสนเทศที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อนหน้าอย่างสิ้นเชิง ในขณะที่บางองค์กรยังใช้การบริหารจัดการแบบเดิมๆ เป็นการบริหารจัดการยุคก่อนดิจิทัล แต่ยังคงมี

หน้าที่ในการบริหารจัดการ ในปัจจุบันที่พวกเขาซึ่งเป็นอนาคตของชาติ พูดภาษาติดตลกกันหมดแล้วนั้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างผู้ใหญ่และเยาวชน เป็นความแตกต่างที่คนรุ่นก่อนที่จะต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจ และปรับตัว เพื่อหาข้อที่ควรต้องปรับปรุงแก้ไข แต่อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมักปฏิบัติกันได้ไม่ตึง เกิดการสูญเสียอย่างมากมายในงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และอื่นๆ จึงต้องการการเปลี่ยนแปลง ต้องการการนำเอา นวัตกรรมมาใช้ ที่มีเป้าหมายสุดท้ายเพื่อปรับปรุงผลลัพธ์ (outcomes) ผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติ สอดคล้อง กับทัศนะของ Sahu (2013) ผู้เขียนบทความ “Why Education Needs Innovation?” ที่เห็นว่า การศึกษาต้องการนวัตกรรม เพราะปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นต่างต้องการหนทางในการแก้ไข จึงถึงเวลาที่จะต้องค้นหาสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะภาวะผู้นำอย่างมืออาชีพที่ดีด้วยจะต้องเข้าใจในปัญหาและความต้องการขององค์กรและสังคม แล้วแสวงหาวิธีการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ดังนั้นเมื่อเผชิญปัญหาใดๆ ในองค์กร ผู้บริหารจะต้องทำให้เกิดแรงจูงใจเพื่อค้นหานวัตกรรม ใช้ประสบการณ์ ในเรื่องต่างๆ อย่างหลากหลาย แต่ก็มักพบปัญหาว่าได้รับการตอบสนองจากบุคลากรในองค์กรน้อยมาก อะไรที่เป็นสาเหตุของผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนั้น แม้จะมีการใช้ความพยายามอย่างมากซึ่งผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงการแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม (innovative solutions)

จากทัศนะของ Credaro และ Sabu ดังกล่าว ผู้เขียนสนใจในแนวคิดว่าการศึกษาในปัจจุบันต้องการการเปลี่ยนแปลง ต้องการการนำเอานวัตกรรมมาใช้ ที่มีเป้าหมายสุดท้ายเพื่อปรับปรุงผลลัพธ์ผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติ และแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรมว่าสาเหตุของปัญหาอาจเนื่องจากการติดหล่มอยู่ในเทคนิควิธีการแบบเดิมๆ เป็นปัญหาที่ต้องการการแสวงหาเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาแทนที่ ดังนั้น จึงขอเสนอผลการศึกษานานาชาติจากนักวิชาการ นักวิจัย นักปฏิบัติ และหน่วยงานต่างๆ ที่แหล่งค้นคว้าส่วนใหญ่ปรากฏในอินเทอร์เน็ต มานำเสนอให้เห็นถึงแนวคิดใหม่หรือกระบวนการทัศน์ใหม่สำหรับการนำนวัตกรรมมาใช้ในศตวรรษที่ 21 ในมิติต่างๆ โดยไม่เจาะจง ขอเสนออย่างเป็นกลางๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้นำไปขบคิดด้วยตนเองว่าปรากฏการณ์ทางการศึกษาไทยในปัจจุบันเป็นเช่นไร ต้องการนวัตกรรมสำหรับการจัดการศตวรรษที่ 21 หรือไม่และอย่างไร

การใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการ

ดังที่ได้กล่าวตอนต้นว่า นวัตกรรมมีหลายประเภท หากจะพิจารณาในด้านของการนำไปใช้ประโยชน์แล้ว จะสามารถแบ่งนวัตกรรมได้ 3 ประเภทใหญ่ ประกอบด้วยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งของที่สามารถจับต้องได้ นวัตกรรมบริการ เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้และผู้รับบริการได้ใช้และรับบริการที่สะดวกรวดเร็วและเป็นประโยชน์ ได้อย่างกว้างขวางขึ้น และนวัตกรรมกระบวนการ ที่เกิดจากการพัฒนาหรือสรรสร้างระบบการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น ใช้งานได้ง่ายขึ้น ใช้งานได้หลากหลายมากขึ้น หรือมีความเสถียรในการใช้งานมากขึ้น หากพิจารณาตามชนิดของความรู้ที่ใช้ในการสร้างนวัตกรรมแล้วจะประกอบไปด้วยนวัตกรรมส่วนเพิ่มหรือนวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป นวัตกรรมที่ประกอบไปด้วยหน่วยแยกต่างที่สามารถรวมกันได้ นวัตกรรมสถาปัตยกรรมและนวัตกรรมในมูลวิวัติ อย่างไรก็ตาม เมื่อก้าวถึงนวัตกรรมโดยทั่วไปจะมีนวัตกรรม 3 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ นวัตกรรม

กระบวนการ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่มองในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพหรือเพิ่มผลผลิต โดยจะมุ่งเน้นไปในเรื่องของการพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการผลิต และนวัตกรรมองค์การ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการหรือบริหารองค์การ อาจเป็นความรู้เกี่ยวกับการจัดการองค์การในรูปแบบใหม่ ที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างองค์การใหม่ กระบวนการดำเนินงานที่ปรับปรุงหรือพัฒนาขึ้นมา หรือความรู้เกี่ยวกับบุคลากรที่ทำงานในองค์การ ซึ่งความรู้ประเภทหลังนี้เป็นความรู้และเป็นนวัตกรรมที่ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานขององค์การมากที่สุด สำหรับนวัตกรรมองค์การที่มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารองค์การนั้นถือว่าเป็นนวัตกรรมการจัดการตามปกติเมื่อกล่าวถึงการจัดการจะหมายถึงกระบวนการคิด วางแผน จัดการ และควบคุม การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดการทั้งสิ้น ดังนั้น สิ่งใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นความรู้วิธีการและเทคนิค หรือแนวคิดใหม่ในการทำงานที่มีลักษณะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ เป็นสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล เป็นสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์นั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับบุคคลในองค์การ ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์นั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับบุคคลในองค์การ ดังนั้น การจัดการเกี่ยวกับบุคคลจึงต้องมีนวัตกรรมเฉพาะนวัตกรรมดังกล่าว ได้แก่ นวัตกรรมการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นเครื่องมือทางบริหารใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน การพัฒนาสมรรถนะสำหรับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่ การวัดและการประเมินสมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารทุนมนุษย์

ความต้องการทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมบุคคลากรสู่สังคมในอนาคตที่ซับซ้อน ดังทัศนะของ Wagner (2010) ที่กล่าวถึงข้างบนที่ให้ความสำคัญกับทักษะต่างๆ ดังนี้ เช่น (1) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา (2) ทักษะการทำงานร่วมกันผ่านเครือข่ายและการนำผู้อื่นโดยไม่ใช้อำนาจ (3) ทักษะความคล่องแคล่วและสามารถปรับตัว (3) ทักษะการริเริ่มและการเป็นผู้ประกอบการ กล้าคิดกล้าทำ (4) ทักษะการสื่อสาร โดยการพูดและการเขียนที่มีประสิทธิภาพ (5) ทักษะการเข้าถึงและการวิเคราะห์สารสนเทศ (6) ทักษะความเป็นผู้อยากรู้อยากเห็นและมีจินตนาการ หรือดังทัศนะของ Conley (2010) ศาสตราจารย์ประจำ Center for Educational Policy Research Department, University of Oregon ที่ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ทางปัญญา (key cognitive strategies) ที่จะช่วยให้นักเรียนนำเอาสิ่งที่รู้หรือสิ่งที่กำลังเรียนรู้ไปใช้หลายแนวทาง พอๆ กับที่จะนำไปพัฒนาความสามารถในการบริหารตนเอง มีดังนี้ คือ (1) เปิดกว้างทางปัญญาในวิชาที่เรียนอยู่ (2) ยอมรับอย่างมีหลักฐานสนับสนุน (3) วิเคราะห์เพื่อตัดสินใจอย่างเชื่อถือได้ (4) ยึดความเป็นเหตุผล ไต่แย้ง และพิสูจน์ (5) แปลความและเปรียบเทียบความเห็นต่าง (6) รู้วิธีแสวงหาคำตอบที่ถูกต้อง (7) หาทางเลือกหลายๆ ทางเพื่อแก้ปัญหา หรือดังทัศนะของ Costa and Kallick (2008) ผู้เขียนบทความ “21st Century Learning: Preparing Students For Complex Futures” ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นทางอารมณ์ (disposition) คือ (1) ความต่อเนื่องทนนาน (2) แสวงหาด้วยความตื่นตาตื่นใจ (3) มุ่งมั่นเพื่อความถูกต้อง ความแม่นยำ และความชำนาญ (4) สื่อสารด้วยความชัดเจน (5) ความอยากรู้อยากเห็น ชอบสืบสวน ชอบตั้งคำถามและประเด็นปัญหา (6) คิดทางบวกและคิดในทางที่ดี

ความต้องการผู้บริหารสำหรับกานานวัตกรรมใช้ในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องทำงานเพื่อให้มีความมั่นใจได้ว่าตนเองได้ทำหน้าที่เป็นเช่นผู้นำ (as leader) เพื่อการเรียนรู้ของพนักงาน เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาด

การใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) โดยภาวะผู้นำ นี้หมายถึงแต่ละบุคคลต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาเชิงวิชาการ การประเมินผล และเทคนิคการทำงาน มีการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะร่วมกับผู้บริหาร การรวบรวม วิเคราะห์และการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ผู้นำถูกคาดหวังให้ทำงานร่วมกับพนักงาน บุคลากร สมาชิกในชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้มีความมั่นใจได้ว่าความต้องการในการเรียนรู้ของคนเหล่านั้นได้รับการตอบสนอง ซึ่งหมายความว่าสมาชิกในองค์กรจะต้องมีภาวะผู้นำนี้กันทุกคน ไม่หมายถึงเฉพาะตัวผู้บริหารเท่านั้น ต้องมีการสร้างวัฒนธรรมภาวะผู้นำร่วม (shared leadership) เพื่อให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำมาจากสมาชิกทุกคนร่วมกัน แต่ก็ได้หมายความว่าผู้บริหารจะปลีกตัวจากความรับผิดชอบนี้ออกไป แต่กลับจะต้องสนับสนุนให้มีความรับผิดชอบร่วม (shared responsibility) ในการระบุปัญหา การสร้างทางเลือก และการนำไปปฏิบัติ ผู้นำจะต้องให้การศึกษาและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ผู้นำในปัจจุบันและอนาคตจะต้องพัฒนาทัศนคติใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นดังนี้ด้วย คือ (1) ทันสมัย (modernization) มองอนาคตอย่างมีวิสัยทัศน์ (2) มีสัมพันธภาพ (relationships) สร้างมิตรภาพที่เข้มแข็งและยั่งยืน (3) ปรับตัว (adaptability) ตอบสนองความไม่แน่นอนได้รวดเร็ว (4) มุ่งมั่น (assertiveness) เข้าใจความขัดแย้ง จัดการด้วยสมอง (5) สร้างแรงบันดาลใจ (inspiration) ไม่บังคับแต่จูงใจ สร้างแรงบันดาลใจ (6) ทะเยอทะยาน (aspiration) มุ่งสร้างความสำเร็จ (7) โปร่งใส (transparency) สร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น (8) เป็นพี่เลี้ยง (mentoring) มากกว่าเป็นผู้สอน (9) ซื่อสัตย์ จริงใจ (honesty) ไม่โกหกหลอกลวง และ (10) มีพันธะรับผิดชอบ (accountability) คำนึงถึงค่าน้ำหนักสัญญา คำนึงถึงความสำเร็จหรือล้มเหลว ปรับทิศทางหากไม่ถูกต้องหรือไม่บรรลุผล (Victor, n.d.)

บทสรุป

จุดมุ่งหมายหลักของการนำเสนอเนื้อหาในบทความนี้ ไม่นำเสนอในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ แต่จะนำเสนอแนวคิดใหม่หรือกระบวนทัศน์ใหม่ทางการบริการจัดการสำหรับศตวรรษที่ 21 ในมิติต่าง ๆ ให้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานสำหรับผู้ศึกษาบทความนี้ได้ใช้ดุลยพินิจของตนเองเป็นหลัก ขณะเดียวกันได้ปูพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามและลักษณะของคำว่านวัตกรรมที่จะนำไปสู่การพิจารณาว่ากระบวนทัศน์ใหม่ทางการบริการจัดการสำหรับศตวรรษที่ 21 ในมิติต่างๆ นั้น เป็นนวัตกรรมหรือไม่ เป็นนวัตกรรมในลักษณะใด และหากถือเป็นนวัตกรรมและหากจะนำนวัตกรรมนั้นมาสู่การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยหรือการบริหารจัดการ ควรทำอย่างไร ดังนั้นผู้เขียนจะไม่สรุปเนื้อหาในเชิงชี้แนะว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ใช่เป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควร ในบริบทสังคมไทยหรือการบริหารจัดการองค์กร แต่ขอจบการเขียนบทความนี้ ด้วยทัศนะของ Ryshke(2012) ที่กล่าวถึงข้อความหนึ่งในนิตยสาร Forbes ที่เขียนเกี่ยวกับ “ต่อต้านนวัตกรรม: 10 วิธีที่ไม่ก่อให้เกิดนวัตกรรม” โดย Holly Green แล้ว Ryshke ได้นำแนวคิดนั้นมาเป็นแนวในการให้ข้อเสนอแนะ 10 วิธี สำหรับองค์กรเพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมในตัวผู้บริหารและพนักงานในองค์กรดังที่กล่าวมาแล้ว

เอกสารอ้างอิง

จรินทร์ อาสาทรงธรรม.(2546). **นักบริหาร .** วารสาร. (ปีที่ 23: ฉบับที่ 1). มกราคม – มีนาคม 2546.

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตคนเชิงสังคมล้ำหน้าในสังคมวิถีใหม่”
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 ณ วิทยาลัยสงฆ์สาปูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- เฉลิมพงษ์ มีสมสมัย. (2556). “การสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยฝึกอบรม, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา ปีที่ 1. ฉบับที่ 1 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม.
- พันธุ์อาจ ชัยรัตน์. (2547). “บทนำ เบื้องต้นของการจัดการ นวัตกรรม”. การจัดการ นวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : สำนัก งาน นวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- วิโรจน์ สารรัตน์ (2556) กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา: กรณีที่ศึกษาต่อการศึกษาตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: หจก. ทิพย์วิสุทธิ. สารานุกรมเสรี.
- เศรษฐชัย ชัยสนิท. ดร. (2553). นวัตกรรม คืออะไร. (ออนไลน์).
<http://it.east.spu.ac.th/informatics/admin/knowledge/A307Innovation%20and%20Technology.pdf>.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2553). “นวัตกรรมความหมายประเภทและความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ”. วารสารบริหารธุรกิจ ปีที่ 33. ฉบับที่ 128 ตุลาคม-ธันวาคม 2553
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2548). **สุดยอดนวัตกรรมไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน นวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- Conley, D. (2010). **College and career ready: Helping all students succeed beyond high school**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Costa, A. and Kallick, B. (2012). **21st century Learning : Preparing students for complex futures**. Retrieved February 23, 2013,
- Churches, A. (2008). **21st century pedagogy**. Retrieved January 10, 2013, <http://edorigami.edublogs.org/2008/08/16/21st-century-pedagogy/>
- Credaro, A. (2006). **Innovation and change in education**. Retrieved 5 December 2015, <http://www.warriorlibrarian.com/LIBRARY/innovate.htm>